

B i r á l a t

Kaposvári Mária /II.évf.hallg./: Történelmi és Néprajzi nyomozás az andocsi csoda ügyében c. dolgozathoz. /Kaposvár, 1973.1-30./

A dolgozat témájában egy alig vagy felületesen érintett témakör eredeti forrásanyagának összegyűjtését és részben tudományos összefüggések feltárását kívánja elvégezni.

A forrásanyag feltárásakor a történelmi és néprajzi /adatközlők/ hagyományos forrásfeltáró módszere mellett egy új megközelítési módot: a csodát kutató pedagógus megszólaltatását-talán több, mint riporteri kérdésekkel- vezeti a pozitív témamegoldáshoz.

A dolgozatban az andocsi kegyhely rövid, alapos történelmi múltjának bemutatása jó, elmélyült történelmi szakkönyvanyag ismeretét tükröz. A szakkönyvek felhasználása mellett igen eredeti és sikeres lett volna egy-két alapvető oklevél, régészeti anyag önálló beépítése. Ugyanakkor néprajzi forrásanyag, alapos feldolgozása, adatközlők nagyobb számu megszólaltatását is lehetővé tenné. /egy-egy generációból 3-4 adatközlő hitelesebbé és esetleg még ujszerűbbé formálhatja a jó feldolgozást/.

Az 1-9 oldalon Hoppár Sándor andocsi általános iskolai igazgató a biztosan megválasztott, tömör kérdésekre válaszol. A válaszok nyomán élményszerű hitelességgel kibővült történelmi háttérrel kapunk, amiben hiteles /Hopp-

pár/ kutatás leszűrt eredményei fontos kiegészítő /szerző/ kerettel jelennek meg.

Az andocsi csodák bemutatását-helyesen- a néprajzi adatközlők megszólaltatásával használta, a néphagyomány élő rétegéből. /1,1/2.o./ Majd a következő 4. 1/2 oldalon Hoppár Sándor nyilatkozik ismét a kápolna csodájáról és a legenda kialakulásáról. A 14-15 oldalon nagyon tömören és hitelesen kerül bemutatásra az andocsi ferencesek templomának története. /Itt kell megjegyeznünk, hogy a "ferencesrend" rendi értelemben nem került felvezetésre./

A dolgozat a 15. oldaltól - igen arányos szerkezetben - a jelenleg élő szájhagyomány; a műmonda által kialakított csodás magyarázatok és történeti-hagyományelemek összekeveredett részeivel: az andocsi bucsuk bemutatásával zárul. Értékes néhány adatot láthatunk a cigányok bucsujáról. /Cigány adatközlő még jobban emelte, elmélyítette volna ritka szokásuk bemutatását./

A nagyszonyi bucsuk mellett - az egyháztól elszakadt- fiatal generáció "un.bucsuzása" világosan mutatja az egyházi, népi hagyomány megváltozást.

A "mosdató kereszténya" ismét egy vallásos népszokást tár fel, amelyhez hasonló, rejtett, "babonás" szokásvilág már nagyszomban elveszett. /bemutatlanul, feltáratlanul./

A Mária-kultusz hanyatlásának feltárása után a bu-

csu régi és mai gazdasági vonzatával: néhány népi
kismesterség leírásával befejeződik és összegződik
a dolgozat.

A kritikusan, tömören, jó stilisztikai érzék-
kel kezelt és feldolgozott anyag - egy bővített ku-
tatással - komoly és értékes adatokkal ismertet meg
bennünket. A népi élet régi hagyományának nehezen
és mostohan kezelt területéről: a hitvilág ma már
elvező rétegéről kapunk értékes és feltétlenül jó-
nak mondható feldolgozását.

A somogyi és a magyarországi elveszőben lévő
néphit-réteg további összetűző feltárása még több ér-
tékes adatot nyújt korai idők történeti hagyományá-
nak jobb megismeréséhez is.

A fentiek értelmében ajánljuk OSZK-nak történő
részvételre a dolgozatot.

Kaposvár, 1974 február 27.

dr. Magyar Kálmán
régész-muzeológus

249-85